

همایش در شرایط کرونا، نشان دهنده همت والا و دغدغه مسئولان و حامیان همایش می باشد.

بنده متولد سال ۱۳۶۱ در شهر قیدار، شهرستان خدابنده در استان زنجان هستم. لیسانس جغرافیا از دانشگاه تهران و کارشناسی ارشد و دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی از دانشگاه تربیت مدرس دارم. در حال حاضر عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد می باشم. عمدتاً در حوزه تخصصی گردشگری و کارآفرینی گردشگری کار می کنم. عضو پژوهشکده زیارت و گردشگری دانشگاه بوده و نماینده انجمن گردشگری ایران در خراسان رضوی می باشم. به واسطه تدریس واحد درسی که در مقطع کارشناسی جغرافیا و برنامه ریزی روستایی با نام برنامه ریزی روستایی در مناطق مرزی در چندین سال گذشته، وارد مباحث مرزی شده و در این حوزه چندین پژوهش با همکاری دانشجویان نیز انجام داده ام. اکنون در همایش افتخار دبیر اجرایی همایش را در کنار سایر متخصصان بر عهده دارم.

همایش علمی "ابعاد نظری و کاربردی توسعه و امنیت پایدار مناطق مرزی با رویکرد آمایشی" که در آبان ماه ۱۳۹۹ برگزار خواهد شد دارای اهداف نظری و کاربردی و چشم اندازهای اجرایی مهمی می باشد. در گفت و گوی صمیمانه با جناب آقای دکتر حمداله سجاسی نظرات ایشان را نسبت به مسائل نظری و کاربردی مرزی جویا شدیم که در ادامه به آن می پردازیم.

❖ **باتوجه به مفاهیم و رویکرد همایش، تعاریف شما از توسعه و امنیت پایدار چیست؟**

مفهوم توسعه به عنوان یک مفهوم چندبعدی می باشد که در ادبیات علمی از جنبه های مختلف به آن توجه شده است. اما در یک مفهوم کلی می توان گفت توسعه به معنای حرکت از وضع موجود به سمت وضعیتی مطلوب می باشد که توأم با تغییر، پیشرفت و انطباق می باشد. اما باید در نظر داشت که شکل گیری توسعه، متأثر از عوامل متعددی می باشد که یکی از آن ها امنیت می باشد. رابطه معنادار و متقابلی بین توسعه و امنیت وجود دارد. بدون امنیت توسعه امکان شکل گیری ندارد و توسعه نیز در تقویت امنیت تاثیرگذار می باشد. برای دستیابی به توسعه نیازمند امنیت همه جانبه است. اگر به امنیت از جنبه توسعه پایدار توجه شود، یعنی امنیت در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، زیست محیطی وجود داشته باشد. از طرفی دیگر امنیت پایدار می تواند گویای تداوم امنیت نیز باشد.

❖ **در خدمت استاد گرانقدر جناب آقای دکتر حمداله سجاسی استادیار گروه جغرافیای دانشگاه فردوسی مشهد و دبیر اجرایی همایش هستیم؛**

ضمن عرض احترام و خسته نباشید و با آرزوی سلامتی قبل از شروع سوالات، لطفاً از سوابق خود بر ایمان بفرمایید:

ابتدا از دست اندرکاراران همایش کمال تشکر را دارم. برگزاری چنین همایشی با ابعاد نظری و کاربردی، نشان از نگاه جامع نگر مسئولان همایش به مسائل مرزی می باشد. همچنین برگزاری

جمله متغیرهای مهم مورد توجه در آمایش مناطق مرزی می تواند باشد.

❖ ظرفیت های طبیعی و انسانی مناطق مرزی ایران برای توسعه ی پایدار چگونه است؟

هر یک از مناطق مرزی به واسطه پتانسیل های طبیعی و انسانی، دارای ظرفیت های متفاوت می باشد. بنابراین در برنامه ریزی های مرزی باید به ظرفیت های مناطق مرزی توجه شده و بر اساس آن اقدام به مدیریت مرزها و تهیه طرح های آمایشی متناسب با آنها برای مرزها کرد. لذا استفاده از مناسب و کامل از ظرفیت های موجود در مرزها می تواند در پایداری مرزها تاثیرگذار بوده و منجر به توسعه پایدار شود.

❖ پیوند میان دستگاه های اجرایی و متولی مدیریت مناطق مرزی با دانشگاه و مراکز علمی برای توسعه ی پایدار مناطق مرزی تا چه اندازه ضروری می باشد؟ از نظر شما چه راهکارهای عملیاتی این پیوند را شکل و توسعه می دهد؟

مدیریت مرزها نیازمند مدیریت یکپارچه می باشد. یعنی مدیریت تعاملی و همسو بین دستگاه های متولی امور مرزها. از سوی دیگر مراکز علمی می توانند به عنوان بازویی برای تولید محتواهای علمی و پژوهشی برای مدیریت مرزها عمل کنند و دستگاه های اجرایی از تولیدات علمی مراکز علمی برای مدیریت بهینه و مناسب استفاده کنند. لذا می توان از طریق تشکیل کمیته مشترک مدیریت مرزی که مراکز علمی نیز به عنوان یکی از اعضای آن باشد، پیوند بین مراکز علمی و متولیان امور مرزی برقرار شود و پیوند بین عمل و عمل در مدیریت مرزها مورد استفاده قرار گیرد.

❖ یکی از مسائل و چالش هایی که در قرن حاضر با آن روبه رو هستیم مباحث تغییر اقلیم است، تغییر اقلیم و پیامدهای حاصل از آن را بر توسعه ی مناطق مرزی ایران چگونه ارزیابی می کنید؟

تغییر اقلیم به عنوان یک پدیده جهانی، همه جای جهان را در بر گرفته است و مرزها نیز از این امر مستثنی نیستند. تغییر اقلیم می تواند با ایجاد تغییر در ساختارها و کارکردها، نقش های جدیدی را برای مناطق جغرافیایی ایجاد کند. با شکل گیری تغییرات اقلیمی در مناطق مرزی، می توان شاهد ساختارهای جدید و کارکردهای جدید برای این مناطق بود. به عنوان مثال، افزایش خشکسالی در مناطق مرزی می تواند بر مهاجرت مردم از مناطق مرزی و خالی شدن مرزها از ساکنین تاثیر گذار باشد که این امر دارای بار امنیتی برای مرزها می باشد. از طرف دیگر، تغییرات ساختاری و کارکردی می تواند منجر به شکل گیری فعالیت های جدید اقتصادی برای مرزها نیز باشد. بنابراین تغییرات اقلیمی هم می تواند برای توسعه مرزها به عنوان فرصت باشد و هم به عنوان یک تهدید. اما در فرآیند برنامه ریزی مهم استفاده از فرصت ها و توان ها و کاهش تهدیدها می باشد.

❖ با توجه به رویکرد آمایشی همایش، شاخص و متغیره های امنیتی مورد توجه در طرح های آمایشی مناطق مرزی ایران از دیدگاه شما چه مواردی می تواند باشد؟

از آنجائیکه امنیت یک مسئله چند بعدی می باشد، لذا دارای شاخص و متغیرهای بسیار متفاوت می باشد. اما با رویکرد آمایشی اگر به امنیت مرزی توجه شود می توان به اهمیت عواملی مانند توان های محیطی، توان های اقتصادی، ساختارهای اجتماعی، عوامل جغرافیایی اهمیت بیشتری داد. لذا متغیرهایی مانند ارتفاع، شیب، فاصله از مرز، فاصله از مراکز شهری، جنس خاک، پدیده های زمینی، حاصلخیزی خاک، تنوع قومی، اقتصاد محلی و ... از

❖ نقش مرز نشینان با توجه به ویژگی های قومی و مذهبی آنها، در توسعه و امنیت پایدار مناطق مرزی ایران چگونه است؟

نیروی انسانی می تواند به عنوان یکی از عوامل کلیدی در کنترل مرزها باشد. لذا ساکنین مرزها می توانند نقش کلیدی در توسعه و امنیت مرزها داشته باشند. به عبارت دیگر ساکنین مرزها عامل توسعه مرزها می باشند که نقش کلیدی در آبادانی مرزها و تعاملات مرزی دارند.

❖ باتوجه به شرایط کنونی و شیوع بیماری کووید ۱۹ روند اجرایی همایش همانند تمام موارد دیگر دچار تغییر گردید، آیا ممکن است همایش مجازی برگزار شود؟ تجربه ی شرکت در همایش مجازی را داشته اید؟ اگر داشته اید همایش مجازی را چطور ارزیابی می نمایید؟

همزمانی همایش با شیوع ویروس کوید ۱۹ سبب تغییر در روند برگزاری همایش شده است. با توجه به تجربه چند ماهه در کشور و برگزاری همایش های مجازی، امکان برگزاری همایش به صورت مجازی وجود دارد. دسترسی به زیرساخت ها و سرعت اینترنت بالا می تواند تسهیل کننده برگزاری همایش مجازی باشد. هر چند که همایش های حضوری بهتر و باکیفیت تر می تواند باشد. یک رویکرد نیز برگزاری ترکیبی همایش هم به صورت مجازی و هم حضوری می باشد. در این رویکرد، افراد کلیدی همایش می توانند به صورت حضوری در همایش شرکت کنند و ارائه کنندگان به صورت مجازی به ارائه مقالات بپردازند.

با سپاس فراوان از جناب آقای دکتر حمداله سجاسی از وقتی که برای پاسخ گویی به سوالات گذاشتند.